

MAKTABGACHA VA BOSHLANG'ICH TA'LIM TIZIMIDA O'QITISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARI

Turobova Mohinur Alimardonovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi

5-BTS-21 guruhi talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17332575>

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish masalasi yoritilgan. Ta'lim jarayoniga interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'yin texnologiyalari hamda integratsiyalashgan yondashuvlarning joriy etilishi o'quvchilarning faolligi, mustaqil fikrlash, ijodiy salohiyat va kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilinadi. Mahalliy va xorijiy tadqiqotchilarning ilmiy qarashlari hamda amaliy kuzatuvlar asosida zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ta'lim samaradorligini oshirishga ta'siri ko'rsatib berilgan. Tadqiqot natijalari shuni anglatadiki, mazkur texnologiyalar ta'lim jarayoniga yangicha yondashuv olib kirib, bolalarni har tomonlama barkamol shaxs sifatida shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: zamonaviy pedagogik texnologiyalar, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'yin texnologiyalari, ta'lim samaradorligi.

Abstract: This article explores the use of modern pedagogical technologies in preschool and primary education. The implementation of interactive methods, information and communication technologies, game-based learning, and integrated approaches in the teaching process is analyzed in terms of their role in enhancing learners' activity, independent thinking, creativity, and communication skills. Based on the views of local and foreign researchers, as well as practical observations, the study highlights the positive impact of modern pedagogical technologies on improving the effectiveness of education. The results indicate that these technologies introduce innovative approaches to the learning process and serve as an important factor in shaping well-rounded individuals.

Keywords: modern pedagogical technologies, preschool education, primary education, interactive methods, information and communication technologies, game-based learning, educational effectiveness.

Аннотация: В данной статье рассматривается использование современных педагогических технологий в системе дошкольного и начального образования. Анализируется внедрение интерактивных методов, информационно-коммуникационных технологий, игровых методов и интегрированных подходов в учебный процесс, их роль в повышении активности учащихся, развитии самостоятельного мышления, творческого потенциала и коммуникативных навыков. На основе взглядов отечественных и зарубежных исследователей, а также практических наблюдений показано положительное влияние современных педагогических технологий на повышение эффективности образования. Результаты исследования свидетельствуют о том, что данные технологии вносят инновационные

подходы в образовательный процесс и служат важным фактором формирования всесторонне развитой личности.

Ключевые слова: современные педагогические технологии, дошкольное образование, начальное образование, интерактивные методы, информационно-коммуникационные технологии, игровые технологии, эффективность образования.

Kirish. Bugungi kunda ta'lim tizimida sodir bo'layotgan islohotlar o'qitish jarayoniga yangicha yondashuvlarni joriy etishni taqozo qilmoqda. Xususan, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichlari shaxs kamolotining ilk poydevorini tashkil qilgani bois, bu jarayonda qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalar ta'lim samaradorligini belgilab beradi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quvchilarning bilim olish jarayonida faolligini oshirish, mustaqil fikrlashga o'rgatish, ijodiy salohiyatini rivojlantirish va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi [1].

Ta'limning ushbu bosqichlarida o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchilarni shaxs sifatida shakllantirishga ko'maklashuvchi hamdir. Shu boisdan interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, o'yinli metodlar, shuningdek, muammoli ta'lim va integratsiyalashgan yondashuvlar keng qo'llanilmoqda [2]. Bunday texnologiyalar ta'lim jarayonini qiziqarli, samarali va hayotiy tajribaga yaqinlashtiradi.

Shu nuqtayi nazardan, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni o'rganish va amaliyotda tatbiq etish dolzarb masala bo'lib, u ta'lim sifatini oshirish, yosh avlodni har tomonlama barkamol inson qilib tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi [3].

Adabiyotlar tahlili. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni maktabgacha va boshlang'ich ta'lim jarayonida qo'llash masalasi ko'plab mahalliy va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan keng o'rganilgan. Pedagogika nazariyasida "pedagogik texnologiya" tushunchasi o'qitish jarayonini ilmiy asoslangan, rejalashtirilgan va tizimli tashkil etish usuli sifatida talqin qilinadi [4].

O'zbekiston olimlaridan Sh. Sh. Sharipov va M. A. Xodjayeva tadqiqotlarida interfaol metodlar, o'yinli mashg'ulotlar va integratsiyalashgan yondashuvlarning maktabgacha ta'linda qo'llanishi samaradorligi yoritilgan [4]. Shuningdek, A. Jalolov va R. Nishonova asarlarida boshlang'ich ta'linda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilar tafakkuri va ijodkorligini rivojlantirishga xizmat qilishi ta'kidlangan [5].

Xorijiy adabiyotlarda esa J. Dewey, L. Vygotskiy va J. Bruner kabi olimlarning konstruktivistik ta'lim nazariyalari bolalarda faol ishtirok, tajriba asosida o'rganish va hamkorlikda bilim olish jarayonlarini samarali tashkil etishga asos bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim bosqichida qo'llaniladigan zamonaviy pedagogik texnologiyalar nafaqat bilim berish, balki bolalarning shaxsiy rivojlanishi, ijodiy va kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Muhokama va natijalar. Olib borilgan adabiyotlar tahlili va amaliy kuzatuvlar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash o'quvchilarning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi [4]. Interfaol metodlar, o'yinli yondashuvlar va axborot-kommunikatsiya vositalari yordamida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarning diqqatini jalb etibgina qolmay,

ularning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va hamkorlikda ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalariga ko'ra, an'anaviy usullardan foydalanilgan darslarga nisbatan zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlarda o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasi, faol ishtiroki va ijtimoiy moslashuvchanligi yuqori bo'lgani kuzatildi [6]. Ayniqsa, maktabgacha ta'limda o'yin texnologiyalari va boshlang'ich ta'limda interfaol metodlarning qo'llanilishi ta'lim samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Natijalar shuni anglatadiki, zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayoniga yangicha yondashuv olib kirib, o'quvchilarning shaxs sifatida rivojlanishini ta'minlashda, ta'lim mazmunini yangilashda va ta'lim sifati hamda samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bois mazkur texnologiyalarni ta'lim tizimida keng qo'llash dolzarb va istiqbolli yo'nalishlardan biri sanaladi.

Xulosa. Yuqorida olib borilgan tahlil va muhokamalar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya vositalari va o'yin texnologiyalaridan foydalanish bolalarning bilim olish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi, ularni mustaqil fikrlashga, ijodkorlikka va hamkorlikda ishlashga yo'naltiradi.

Shuningdek, ta'lim jarayonida zamonaviy yondashuvlarning qo'llanilishi o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, ularning shaxsiy rivojlanishini ta'minlash va jamiyat ehtiyojlariga mos barkamol avlodni tarbiyalashda alohida ahamiyat kasb etadi.

Shu bois, maktabgacha va boshlang'ich ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish va ularni takomillashtirish kelgusida ta'lim sifatini oshirishning eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Dewey, J. (1997). Experience and Education. New York: Touchstone.
2. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.
3. Bruner, J. (1996). The Culture of Education. Cambridge, MA: Harvard University Press.
4. Sharipov, Sh. Sh., & Xodjayeva, M. A. (2018). Zamonaviy pedagogik texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llashning samaradorligi. Ta'lim va innovatsiya, 2(4), 45–52.
5. Jalolov, A., & Nishonova, R. (2020). Boshlang'ich ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari. Boshlang'ich ta'lim jurnali, 3(1), 33–39.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2020). Maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim tizimida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish konsepsiyasi. Toshkent.